

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ
مِنَ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

فاطمه علیها السلام اُسوه بشر

برگرفته از آثار:

حضرت آیت الله العظمی جوادی آملی

(دامت برکاته)

فهرست موضوعات

سخن ناشر ۱۱

بخش نخست کلیات

۱. ضرورت شناخت اهل بیت علیهم السلام ۱۷
۲. گستره شناخت اهل بیت علیهم السلام ۱۹
۳. اهل بیت علیهم السلام بهترین الگوی هدایت ۲۵
۴. فاطمه علیها السلام آینه تمام‌نمای اهل بیت علیهم السلام ۲۷
۵. فاطمه علیها السلام الگویی فراجنسیتی ۲۸
۶. فاطمه علیها السلام الگویی فراتر از زمان و مکان ۳۱

بخش دوم فضایل و مناقب اهل بیت و حضرت فاطمه علیها السلام

- فصل نخست: فضایل اهل بیت علیهم السلام ۳۷
۱. اعتدال در ثناگویی ۳۷
- پاسخ به چند شبهه ۴۱

- ۴۱..... ا. علم گسترده، عصمت و دیگر کمالات نفسانی
- ۴۴..... ب. دریافت وحی و شنیدن صدای فرشته
- ۴۶..... ج. آگاهی بر احوال شیعیان
- ۴۹..... د. اظهار معجزه و کرامت
- ۵۲..... هـ. برتری اهل بیت علیهم السلام بر انبیای گذشته
- ۵۴..... و. زیارت جامعه و توهم غلو
- ۵۵..... ۲. معجزه و کرامت
- ۵۹..... فصل دوم: فضایل و مناقب حضرت فاطمه علیها السلام
- ۶۰..... ۱. فاطمه علیها السلام هدیه‌ای عرشی
- ۶۲..... سخن گفتن با مادر در دوران جنینی
- ۶۳..... ولادت در حضور حوریان و زنان بهشتی
- ۶۴..... تابش نور ولادت فاطمه علیها السلام
- ۶۵..... نام‌گذاری فاطمه علیها السلام
- ۶۶..... نام‌ها و القاب دیگر فاطمه علیها السلام
- ۶۸..... ۲. گفت‌وگوی فاطمه علیها السلام با فرشتگان الاهی
- ۷۰..... ۳. فاطمه علیها السلام در محراب عبادت
- ۷۱..... ۴. فاطمه علیها السلام سرور زنان عالم از آغاز تا پایان
- ۷۳..... ۵. فاطمه علیها السلام برگزیده خدا
- ۷۳..... ۶. فاطمه علیها السلام همتای قرآن
- ۷۵..... ۷. فاطمه علیها السلام معیار رضایت و خشم خدا
- ۷۷..... ۸. فاطمه علیها السلام حوریه‌ای از جنس آدمی
- ۷۷..... ۹. فاطمه علیها السلام شفیع مؤمنان و دوستان راستین
- ۸۰..... ۱۰. فاطمه علیها السلام گل خوش‌بوی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
- ۸۲..... ۱۱. ارزش زیارت فاطمه علیها السلام
- ۸۲..... ۱۲. آگاهی فاطمه علیها السلام از اخبار غیبی
- ۸۴..... ۱۳. ولایت فاطمه علیها السلام

۸۴.....	جایگاه امامت و امام‌شناسی در فرهنگ دین
۸۷.....	امامت در منظر فاطمه <small>علیها السلام</small>

بخش سوم
حضرت فاطمه علیها السلام در آینه قرآن

۹۳.....	۱. آیه تطهیر
۱۰۲.....	۲. آیه مباهله
۱۰۳.....	۳. آیه مودت
۱۰۶.....	۴. سوره کوثر
۱۰۸.....	۵. سوره قدر
۱۱۰.....	۶. سوره دهر
۱۱۲.....	۷. آیات ابرار
۱۱۳.....	۸. کلمه الاهی
۱۱۴.....	۹. نفس مطمئنه
۱۱۵.....	۱۰. صراط مستقیم الاهی
۱۱۶.....	۱۱. کلید نجات
۱۲۲.....	۱۲. حجت خدا و شرط ایمان حقیقی
۱۲۵.....	۱۳. راهنما و مقتدای مردم
۱۲۷.....	۱۴. ریسمان خدا

بخش چهارم
سیره حضرت فاطمه علیها السلام

۱۳۳.....	فصل نخست: سیره علمی و معرفتی
۱۳۴.....	تبیین معارف الاهی

- فصل دوم: سیره تربیتی و آیین همسررداری ۱۴۳
- فاطمه علیها السلام غم‌خوار و شیفته پدر ۱۴۶
- استفاده از جاذبه شعر در تربیت کودک ۱۴۹
- آموزگار مهربان ۱۵۰
- پناه شیعیان ۱۵۲
- آیین همسررداری فاطمه علیها السلام ۱۵۴
- قتاعت، سادگی و شکرگزاری ۱۵۵
- پرهیز از کارهای مردانه ۱۵۷
- فروتنی و هم‌دلی با شوهر ۱۵۷
- پاسدار حریم عفت و حیا ۱۵۸
- فصل سوم: سیره اجتماعی سیاسی ۱۶۱
- برتری جایگاه اجتماعی سیاسی ۱۶۵
- مبارزات هوش‌مندانه ۱۶۸
۱. غفلت‌زدایی و آغاز نهضت بیداری ۱۶۸
۲. اعلان عدم مشروعیت خلافت غاصبانه ۱۶۹
۳. غضب فدک فرصت روشن‌گری و اعتراض سیاسی ۱۷۱
۴. دیدار تلخ با غاصبان خلافت ۱۷۲
۵. قبر پنهان، کوبنده‌ترین سند تاریخ ۱۷۳
۶. مقابله با توطئه ترور شخصیت علی علیه السلام ۱۷۴
۷. مبارزه با تساهل خواص ۱۷۶

بخش پنجم پرسش و پاسخ

۱. چرا حضرت فاطمه علیها السلام با این همه مقامات و فضایل به عنوان پیامبر برگزیده نشد؟ ۱۸۳
۲. چرا در بین ۱۲۴ هزار پیامبر و ۱۰۴ معصوم فقط يك زن وجود دارد؟ ۱۸۴

۳. آیا همه ذریه صالح و عادل حضرت ابراهیم علیه السلام از جمله حضرت فاطمه علیها السلام به مقام امامت رسیدند؟ ۱۸۵
۴. چرا نسل پیامبر صلی الله علیه و آله از طریق دختر بزرگوارش فاطمه علیها السلام ادامه می‌یابد در حالی که ملاک الحاق نسب در عرف، مرد است؟ ۱۸۶
- یک شاهد تاریخی ۱۸۸
۵. آیا فاطمه علیها السلام اسطوره است یا الگویی دست‌یافتنی؟ ۱۹۰
۶. چه گونه ممکن است که حضرت فاطمه علیها السلام پیش از آفرینش امتحان شود؟ ۱۹۳
۷. شهادت بر برخی فضایل حضرت فاطمه علیها السلام در بین اذان و اقامه چه حکمی دارد؟ ۱۹۶

فاطمه علیها السلام در دو پیام

- پیام به کنگره فاطمه‌شناسی ۱۹۷
- پیام به همایش بانوی آفتاب ۲۰۷

فهرست

- فهرست آیات ۲۲۵
- فهرست روایات ۲۳۱
- فهرست اشعار ۲۳۹
- فهرست اعلام ۲۴۱
- فهرست کتب ۲۴۷
- فهرست منابع ۲۵۱

سخن ناشر

بی‌تردید پی بردن به ماهیت و حقیقت اشیا سخت و دشوار است و این سنجه نسبت به حقیقت انسان‌ها به مراتب دشوارتر و وقتی دامنه این سنجه به نمونه‌های برتر و نخبه‌های کامل‌تر هستی می‌رسد به هیچ وجه نمی‌توان ترازو و معیارهای سنجشی برای توزین آن نهاد. آن‌گاه که لقب «سیده نساء عالمیان» که يك موهبت سماوی است، از سوی رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم به دخترش فاطمه داده شد، بایستی اعتراف کرد که تنها راه شناخت او اظهار عجز و ناتوانی معرفتی است، زیرا همان‌طوری که خدای متعال در مقام معرفت و عبادت فوق تصور و فوق سلوک مناسک عرفانی و وحیانی است و فقط در برابر او بایستی اظهار عجز کرد و با جمله *ما عرفناك حق معرفتك* و *ما عبدناك حق عبادتك*^۱ کمال معرفت را به نمایش گذاشت، آن ذوات قدسی که مظهر اتم پروردگار عالم‌اند نیز شایسته چنین ثنا و مَحْمُودتی می‌باشند. با این همه، بودن این موجودات سماوی و علوی در بین مردان و زنان ارضی و سفلی بر شگفتی این مطلب می‌افزاید، درست مثل حقیقت

قرآنی که يك سوی آن به دست خدا و سوی دیگر آن به دست خلق است. چه گونه می توان چنین حقیقتی را به محك میزانی سپرد که خود میزان از جمله شوون آنهاست؟ و کدامین ترازویی است که امکان توزین چنین آفریده هایی را دارد؟

از جمله نوادر هستی و یگانه دار وجود، حقیقت والای زهرای مرضیه علیها السلام است که خدایش او را به کوثر ستود و بدو خیر فراوان لقب داد و به پدر کریمش خطاب کرد که به شکرانه این عطیه الاهی نماز به جا آور و قربانی به مذبح بر: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ۝﴾^۱.

تعریف و توصیف انسانی یا از ناحیه آفریدگار عالم است یا از سوی انسان هایی که در حد او و از اقران و اشباه او هستند و یا از طریق اندیشه و رفتار و کرداری که وی از خود به جا می نهد، امکان پذیر است. خدایش او را کوثر که همان خیر فراوان و ماندگار است، نام نهاد. پدرش او را برترین زن عالم دانست و کفوی و هم تایی در تمام اعصار و امصار برای او جز علی ابن ابی طالب علیه السلام نیافت. او پاره تن و میوه جان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بود. او نه تنها دختر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و همسر علی علیه السلام و مادر حسنین و زینب علیها السلام بود، بلکه کانون و نقطه مرکزی اهل بیت و عترت طاهره علیها السلام بود. او تنها کسی است که توانست امتحان طاقت فرسای الاهی را در رسالت و مأموریتی که از سوی پروردگارش بر دوش او نهاده شده بود، با موفقیت و پیروزمندی پشت سر بگذارد: یا ممتحنه امتحنک الله الذی خلقک قبل أن یخلقک.^۲ از این رو، او

۱. سوره کوثر، آیات ۱ - ۲. ما تو را عطای بسیار بخشیدیم. پس تو هم برای خدا به نماز و

قربانی پرداز. بی تردید دشمن بدگوی تو بریده نسل است.

۲. مصباح المتهجد، ج ۲، ص ۷۱۱. ای آزموده خدا! که تو را پیش از آفرینش آزمود.

را با این عبارات زیارت می‌کنیم و وی را: صدیقه شهیده، رضیه مرضیه، فاضله زکیّه، حوراء انسیه، تقیه نقیّه، محدّثه علیمه، مظلومه مغصوبه، مضطهده مقهوره می‌دانیم و بدو خطاب می‌کنیم و می‌گوییم: آن که تو را مسرور کرد، یقیناً رسول الله ﷺ را خوشحال گردانید و آن که تو را آزار داد، بی‌شک پیامبر خاتم ﷺ را آزرده و آن که پیوندش را با تو بست، بدون تردید با رسول الله ﷺ میثاقی استوار بست و هر که از تو گسست، حلقه وصلش با خاتم انبیا ﷺ پاره شد، زیرا تو پاره تن و قطعه‌ای از روح او هستی.

سهم فاطمه علیها السلام در ماندگاری دین بسیار عظیم و سنگین است؛ در روزگار بعد از رحلت رسول ﷺ که خورشید وجودش افول کرد، تنها ستاره‌ای که در آسمان غبار گرفته اسلام سوسو می‌زد و با صدای حزین و آرامش دل‌ها را مشتاق نگاه می‌داشت، فاطمه علیها السلام بود. در دوران سخت حاکمیت سقیفه که با به حبس و زندان بردن غدیر همراه بود، تنها ناله‌ای که ماند و فریاد شد، ناله دختر رحمة للعالمین بود که با کمال شهامت و شجاعت از دین و ماندگاری آن توسط حضرت علی علیه السلام می‌گفت و حقانیت او و بطلان دیگران را صلا می‌داد.

از آن‌جا که شخصیت ستودنی فاطمه علیها السلام و نقش به‌یاد ماندنی آن در حساس‌ترین فراز تاریخ اسلام بایستی همواره زنده و پویا باشد، سعی و تلاش مراکز دینی و فرهنگی که از منبع جوشان قرآن و عترت مایه می‌گیرند، در شناخت صحیح و شناسایی درست این ملکه دار هستی بایستی اصیل و ناب باشد. آیه الله جوادی آملی (دام‌ظله) در معرفی این شخصیت آسمانی در فرصت‌های مختلف و مناسب با بیان و بنان سخت کوشیدند و آثار

فراوانی از ایشان به یادگار مانده است. مرکز مطالعات و پژوهش‌های علمی فرهنگی بنیاد علوم وحیانی اسراء با گردآوری و نظم و ترتیب بخشیدن به آن‌ها اثری از این مجموعه را تقدیم اهل معرفت و ارادت می‌نماید تا با شناخت شایسته، ثناگوی راستین آن حضرت باشند و از هرگونه آگاهی غیرصحيح و ناروا و از نازل نمودن سطح معرفت و ارادت بپرهیزند.

بر این پایه که فاطمه علیها السلام همانند پدر بزرگوارش رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم به رغم داشتن این همه کمالات و فضایل، يك موجود زمینی و عبرت بشری است، او را بایستی اسوه دانست و در همه حیات و زندگی به سیره علمی و عملی او اقتدا و تأسی کرد نه آن‌که او را اسطوره‌ای دانست که فقط در اذهان و ایده‌ها می‌زید و در واقع اثری از او نیست. بر همین اساس، کتاب حاضر که دارای پنج بخش است (کلیات؛ حضرت فاطمه علیها السلام در آینه قرآن؛ مقامات و فضایل اهل بیت علیهم السلام و حضرت فاطمه علیها السلام؛ سنت و سیره حضرت فاطمه علیها السلام؛ پرسش و پاسخ) به عنوان فاطمه علیها السلام اسوه بشر نام‌گذاری شد.

در پایان مرکز نشر اسراء از فضلا و محققانی که تحقیق، تنظیم، پردازش، روان‌سازی و نظارت این مجموعه را به عهده گرفته‌اند؛ به ویژه حجج الاسلام والمسلمین آقایان: مهدی آقایی، جعفر آریانی و محمدحسن امجدی سپاس‌گزاری نموده و برایشان اجر دنیوی و اخروی را که مهم‌ترین آن شفاعت آن شفیع محشر است، از بارگاه الاهی مسألت می‌نماید.